II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 13 november 2002

om det stöd som Frankrike beviljat företaget Bull

[delgivet med nr K(2003) 4366]

(Endast den franska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2003/599/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig [1], och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

(1) Genom olika källor underrättades kommissionen den 20 november 2001 om att Frankrike planerade att bevilja ett återbetalningspliktigt stöd på 100 miljoner euro till Bull. Kommissionen skickade omedelbart en begäran om upplysningar till Frankrike genom skrivelse nr D/54828 av den 22 november 2001. Kommissionen skickade senare en påminnelse genom skrivelse D/55337 av den 21 december 2001. Genom en skrivelse av den 19 december 2001 underrättande den franska ekonomiministern kommissionen om detta stödförslag. Genom ett telefax av den 7 januari 2002, som registrerades den 8 januari 2002 under nummer A/30093, fick kommissionen ett preliminärt svar från de franska myndigheterna, där de uppgav att man betalat ut ett likviditetstillskott på 100 miljoner euro och att de skulle inkomma med begärda upplysningar till kommissionen så snart som möjligt. Då kommissionen ännu inte fått dessa upplysningar skickade den en påminnelse till Frankrike genom skrivelse nr D/50581 av den 11 februari 2002, där den uppgav att den fattat ett beslut om ett föreläggande att lämna upplysningar enligt artikel 10.3 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget [2], om inga upplysningar inkom inom tio arbetsdagar.

(2) Frankrike svarade genom ett telefax av den 4 mars 2002, som registrerades den 5 mars 2002 under nummer A/31700, där man begärde en förlängning av tidsfristen med 20 arbetsdagar. Genom skrivelse nr D/50983 av den 7 mars 2002 underrättade kommissionen Frankrike om att den registrerat ärendet som ett icke anmält stöd (NN 23/2002). Genom samma skrivelse beviljade kommissionen en ytterligare tidsfrist för att lämna begärda upplysningar, vilken sattes till den 18 mars 2002.

(3) Genom ett telefax av den 14 mars 2002, som registrerades den 15 mars 2002 under nummer A/32004, anmälde Frankrike det aktuella stödet. Genom ett telefax av den 20 mars 2002, som registrerades den 22 mars 2002 under nummer A/32201, skickade de franska myndigheterna kommissionen ett meddelande om företaget Bulls årsredovisning. Genom en skrivelse av den 20 mars 2002, som kommissionen registrerade den 2 april 2002 under nummer A/32431, skickade de franska myndigheterna Bulls årsredovisning för år 2000.

[1] EGT C 128, 30.5.2002, s. 8.

[2] EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

(4) Den 9 april 2002 beslutade kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i fördraget samt att föreläggа Frankrike att lämna vissa upplysningar om den aktuella åtgärden. Detta beslut skickades till Frankrike genom en skrivelse av den 12 april 2002, som registrerades under nummer SG/2002/229344/D. Denna skrivelses offentliggörande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([3]) ledde inte till några reaktioner från tredje part.

(5) Genom en skrivelse av den 3 maj 2002, som registrerades samma dag under nummer A/33270, underrättade Frankrike kommissionen om vissa konfidentiella upplysningar som borde utelämnas vid offentliggörandet. Genom en skrivelse som registrerades samma dag under nummer A/33300 begärde Frankrike också att tidsfristen för att lämna de upplysningar som begärts när förfarandet inleddes skulle förlängas med en månad. Kommissionen beviljade denna begäran genom en skrivelse av den 13 maj 2002, som registrerades under nummer D/52321. Genom en skrivelse av den 5 juni 2002, som registrerades den 6 juni 2002 under nummer A/34118, översände Frankrike sina synpunkter på att förfarandet inletts samt vissa upplysningar som begärts i föreläggandet att lämna upplysningar.

(6) Den 10 juni 2002 ägde ett sammanträde rum mellan kommissionen och Bulls styrelseordförande och verkställande direktör. Genom en skrivelse av den 4 juli 2002, som registrerades under nummer D/53522, skickade kommissionen en påminnelse till Frankrike där den begärde att Frankrike snarast möjligt skulle skicka kommissionen en omstruktureringsplan enligt punkt 23 d i gemenskapens riktlinjer för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([4]) (nedan kallade ”gemenskapens riktlinjer”). Frankrike skickade kommissionen denna omstruktureringsplan genom en skrivelse av den 17 juli 2002, som registrerades den 18 juli 2002 under nummer A/35380.

(7) Genom en skrivelse av den 26 augusti 2002, som registrerades under nummer D/54766, skickade kommissionen kompletterande frågor till Frankrike. Frankrike svarade genom en skrivelse av den 23 september 2002, som registrerades den 24 september 2002 under nummer A/36914. Bilagorna till denna skrivelse inkom i en skrivelse den 2 oktober 2002, som registrerades samma dag under nummer A/37167.

II. BESKRIVNING AV STÖDMOTTAGAREN

1. Kommissionens tidigare beslut om Bull

(8) Kommissionen har redan fattat flera beslut om Bull. 1992 beslutade kommissionen att ett tillskott av offentliga medel till ett belopp på 4 miljarder franska franc (609 miljoner euro) innehöll inslag av statligt stöd, men att detta stöd var förenligt med den gemensamma marknaden ([5]). Kommissionen beslutade samtidigt att ett stöd på 2,68 miljarder franska franc (408 miljoner euro) till forskning och utveckling också var förenligt med den gemensamma marknaden.

(9) 1993 och 1994 beviljade Frankrike företaget Bull nya stödmedel. Kommissionen beslutade då att ett stöd som inbegrep ett tillskott på 2,5 miljarder franc (381 miljoner euro) som Frankrike beviljade Bull i februari 1993 samt att ett tillskott av offentliga medel på 8,6 miljarder franc (1 311 miljoner euro) under 1993 och 1994 var förenliga med den gemensamma marknaden ([6]) förutsatt att man iakttog villkoren i omstruktureringsplanen, nämligen att privatisera företaget och att inte betala ut något ytterligare stöd till koncernen Bull som inte var förenligt med gemenskapslagstiftningen.

2. Stödmottagaren och dennes utveckling efter 1994

(10) De största aktieägarna i det franska dataföretaget Bull utgörs av den franska staten med 16,3 procent av aktierna, och av France Télécom, Motorola och NEC med vardera 16,9 procent. Av återstående aktiekapital ägs 14 procent av institutionella placerare, 7 procent av vardera enskilda och anställda i företaget samt 5 procent av Dai Nippon Printing (DNP) ([7]). Bull är ett aktiebolag som lyder under fransk lagstiftning.

(11) Företaget är en internationell datakoncern med säte i Europa och verksamhet i mer än 100 länder. Koncernen Bull är i första hand verksam inom följande två områden:

— *Högkapacitetsservrar*

(12) Bull utvecklar och säljer ett utbud med högkapacitetsservrar som bygger på det egna operativsystemet GCOS. Utöver detta utbud säljer Bull servar med IBM- och NEC-teknik. Dessutom erbjuder Bull sina kunder underhållstjänster som är direkt anknutna till servrarna. Inom detta första område uppger de franska myndigheterna att Bulls andel av den europeiska marknaden uppgår till 3 procent. Bulls största konkurrenter är IBM (med en marknadsandel på 46,6 %), Fujitsu (11,75 %) och Sun (11,07 %).

([3]) EGT C 128, 30.5.2002, s. 8.
([4]) EGT C 288, 9.10.1999, s. 2.
([5]) EGT C 244, 23.9.1992, s. 2.
([6]) Kommissionens beslut 94/1073/EG (EGT L 386, 31.12.1994, s. 1).
([7]) DNP är en japansk koncern.

— *Specialiserade IT-tjänster*

(13) Bulls utbud av IT-tjänster (utveckling och integrering av olika tillämpningar, utveckling av programvara etc.) är samlat inom avdelningen Integris. Inom detta område består Bulls största konkurrenter av Xerox, Compaq, IBM, Hewlett Packard, Oracle och SAP. Bulls andel av den europeiska marknaden uppgår enligt de franska myndigheterna till 2 procent.

(14) Under 2001 fördelade sig Bulls omsättning mellan dess olika verksamhetsområden enligt följande:

— Tjänster avseende systemintegrering och dataförvaltning åt företag: 44 procent.

— Egna servrar: 17 procent.

— Standardservrar: 20 procent.

— Diverse infrastrukturtjänster och infrastrukturprodukter: 19 procent.

(15) Av Bulls kunder återfinns 40 procent inom den offentliga sektorn, 20 procent inom telesektorn, 8 procent inom energi- och transportsektorn, 20 procent inom bank- och försäkringssektorn och återstoden inom diverse sektorer.

(16) Efter 1994 har Bull genomfört de åtgärder som rekommenderades i beslut 94/1073/EG. Efter denna omstrukturering uppvisade Bull åter vinst 1995. 1996 hade företaget 21 400 anställda i 85 länder och en omsättning på 24 miljarder franska franc. I enlighet med rekommendationerna från kommissionens oberoende expert började Frankrike vidare privatisera Bull genom att sälja andelar till DNP, France Telecom, Motorola och NEC under åren 1995-1996. Företaget börsintroducerades 1997.

(17) 1999 uppvisade emellertid Bull åter en förlust, framför allt beroende på en nedskrivning av vissa finansiella tillgångar. Rörelseresultatet var negativt även år 2000. Bull tvingades då sälja ut tillgångar (se tabell 1) och friställa personal enligt en social plan. I slutet av 2001 hade Bull bara cirka 9 500 anställda i hela Europa ([8]).

TABELL 1

Bull: avyttring av tillgångar de senaste två åren ([9])

(miljoner euro)

Datum	Verksamhet	Belopp
December 1999	Andel på 29,7 % i Ingenico	104,4
Februari 2000	Bankautomater	70
Juli 2000	Elektroniska underleverantörstjänster	Mellan 50 och 100
Februari 2001	Smartkort (CP8)	341
Februari 2001	Irländskt dotterföretag (CARA)	31
Slutet av 2001	Europeiska tjänsteföretag	Olika finansiella instrument inklusive andel i Steria (13,4 %)
2002	Anläggning i Louveciennes	50
2002	Lottomatica	11
2002	SOFOM	5
2002	Försäljningen av den första aktieposten i Steria ([10])	29

(18) Bull förvärvade den 19 december 2001 den italienska verksamheten i Integris Europe ([11]) från Steria i utbyte mot en minskning av den skuld som övertogs av Steria på 11 miljoner euro (i stället för med 21 miljoner euro som planerat) ([12]).

([8]) Av dessa arbetade 1 026 i Italien, 498 i Förenade kungariket, 316 i Tyskland, 234 i Nederländerna, 441 i Spanien och Portugal, och återstoden (närmare 6 800) i Frankrike.

([9]) Enligt *Les Echos* av den 20 november 2001.

([10]) Denna första aktiepost hade man fått som ersättning vid överlåtelsen till Steria av Bulls tjänsteverksamhet i Europa (exklusive dataförvaltningstjänster i Förenade kungariket) samt dess dotterföretag i Skandinavien och Schweiz.

([11]) Det bör noteras att Bulls italienska verksamhet gick med förlust.

([12]) Se artikeln ”Bull va racheter tout de suite sa division italienne à Steria” (Bull säljer omedelbart sin italienska avdelning till Steria), *La Tribune*, 28 december 2001.

(19) Enligt kommissionens kännedom antog man en omstrukturerings- och utvecklingsplan för 2001-2003 (kallad ”strategisk plan”) i november 2000 ([13]), vilken började genomföras i början av 2001. Denna plan inbegrep en strategisk fokusering på tjänster och servrar samt en ombildning av dessa båda verksamhetsområden till dotterföretag. Planen inbegrep också en desinvestering, en avyttring av icke-strategiska tillgångar och kostnadsminskningar i kombination med personalnedskärningar.

(20) Enligt de franska myndigheterna fick Bull under 2001 kännas vid flera motgångar: För det första misslyckades den strategiska planen. Denna syftade delvis till att sälja ut den franska tjänsteverksamheten, som uppvisade ett kraftigt underskott. Man hade förhandlat med ett franskt investeringskonsortium och planerade ett börsprospekt för Integris. Denna plan tillintetgjordes dock av börskraschen för IT-aktier. Den kraftiga börsnedgången för IT-aktier från mars 2000 inverkade för det andra negativt på finansieringen av Internetverksamheten, där Bull hade gjort stora investeringar genom att rikta in sitt affärsutbud på e-tjänster och nätinfrastruktur.

(21) En ny omstruktureringsfas inleddes i december 2001 i och med att man den 2 december utnämnde en ny verkställande direktör som skulle analysera Bulls finansiella situation och bedöma företagets framtidsutsikter. Efter denna analys antog Bulls styrelse den 14 mars 2002 ett principbeslut om en återhämtningsstrategi i tre steg. Denna återhämtningsstrategi lades fram för kommissionen i juli 2002 (se avsnitt V).

(22) Bull planerade också att sälja ut andra tillgångar: försäljning på marknaden av den andra aktieposten i Steria som man fått för avyttringn av tjänsteverksamheten i Förenade kungariket samt inkassering av utestående belopp från försäljningen av anläggningen i Louveciennes och från affären med Steria. Man planerade dessutom att sälja andra fasta tillgångar. Bull planerade vidare att lägga ut hanteringen av reservdelar på en underleverantör och att avveckla pensionsplanen för Bull HN Information Systems Inc.

(23) Årsredovisningen för 2001 påvisade en förlust under året på 253 miljoner euro (jämfört med 243 miljoner euro under 2000), medan det tecknade kapitalet uppgick till 340 miljoner euro och det egna kapitalet till – 158 miljoner euro (jämfört med 86 miljoner euro under 2000). Den konsoliderade nettoförlusten uppgick till 544 miljoner euro (jämfört med 292 miljoner euro under 2000).

([13]) I slutet av 2000 talade Bull redan om en utförsäljning av tillgångar som skulle göra det möjligt för Bull att göra sig skuldfritt.

(24) När det gäller företagets senaste siffror visar räkenskaperna för första halvåret 2002 för det första att man har minskat personalen med 2 160 tjänster, varav 1 240 i Frankrike. Enligt de franska myndigheterna finansieras personalnedskärningsplanen helt genom försäljning av tillgångar ([14]). Planen från den 14 mars 2002 inbegriper vidare en minskning av de administrativa kostnaderna och omkostnaderna. Enligt den resultatrapport som presenterades den 25 juli 2002 hade de totala kostnaderna för distribution och administration minskats till 18 procent av omsättningen under andra halvåret 2002 från 25 procent under 2001. Rapporten uppvisade vidare en omsättning på 780 miljoner euro ([15]), en bruttomarginal på 170 miljoner euro och ett nettoresultat på – 524,2 miljoner euro ([16]). Förlusten före skatter och räntor uppgick till 151 miljoner euro. Affärsverksamheten fortsatte dock under andra halvåret 2002 och koncernen registrerade en orderingång på 713 miljoner euro ([17]).

III. BESKRIVNING AV STÖDÅTGÄRDERNA

(25) Den franska regeringen har beviljat Bull ett stödbelopp på 450 miljoner euro. Detta belopp inbegriper en första del på 100 miljoner euro som beviljades i slutet av 2001, och som inte anmälts, och en andra del på 350 miljoner euro som beviljades under första halvåret 2002. Stödet omfattas av flera villkor som redovisas i anmälan:

— Stödet beviljades som ett lån i form av ett återbetalningspliktigt tillskott från aktieägarna.

— Lånet löper med en årlig räntesats på 5,23 procent, vilket är lika med kommissionens referensränta den dag då det första likviditetsbeloppet betalades ut.

— Lånet skall återbetalas senast 12 månader efter den sista utbetalningen.

— Stödet skall betalas ut under högst sex månader.

— Frankrike förbinder sig att skicka kommissionen en omstruktureringsplan senast den 30 juni 2002.

([14]) Den totala kostnaden för personalnedskärningsplanen uppgår till 210 miljoner euro, vilket motsvarar de totala intäkterna från de avyttringar som genomförts eller beslutats i september 2002.

([15]) Vilket kan jämföras med det mål på 700 miljoner euro som sattes upp i mars 2002 och en omsättning på 1,27 miljarder euro under föregående år.

([16]) Denna förlust berodde bland annat på att man satte av ett belopp på 225 miljoner euro till omstruktureringen.

([17]) C. Jay, ”Bull a assaini son bilan mais doit encore faire ses preuves” (Bull har rensat i sin balansräkning, men ännu återstår det att visa vad man duger till), *La Tribune* av den 29 juli 2002.

— Lånet kan som mest uppgå till 450 miljoner euro. Likviditetstillskottet på 450 miljoner euro var enligt de franska myndigheterna motiverat mot bakgrund av den likviditetsplan som återges i tabell 2 ([18]) inklusive en marginal på 7 miljoner euro som beviljats eftersom företagets likviditetsbehov kan komma att överstiga 443 miljoner euro före juni 2002 ([19]). De franska myndigheterna räknar med följande likviditetsutveckling under perioden 31 december 2001 till 30 juni 2002:

TABELL 2

Likviditetsplan

(miljoner euro)

Likvida medel	Läge i början av perioden	Likviditet som genereras av verksamheten (förbrukning av likvida medel)	Ökning (minskning) av disponibla medel	Läge i slutet av perioden
Januari 2002	103 ([20])	– 84	– 12	7
Februari 2002	7 ([21])	– 43	– 30	– 66
Mars 2002	– 66	– 79	– 116	– 261
April 2002	– 261	– 28	– 42	– 331
Maj 2002	– 331	– 10	– 2	– 343
Juni 2002	– 343	8	– 4	– 339

IV. **ORSAKER TILL ATT KOMMISSIONEN INLETT FÖRFARANDET ENLIGT ARTIKEL 88.2 I FÖRDRAGET**

(26) Kommissionen har beslutat att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i fördraget av fem orsaker som grundar sig på en granskning av stödåtgärdernas förenlighet med riktlinjerna.

(27) För det första ifrågasätter kommissionen att stödet är av undantagskaraktär eftersom stödet enligt punkt 25 i riktlinjerna bara skall syfta till att upprätthålla driften under en begränsad tid medan företagets framtidsutsikter bedöms. I det aktuella fallet förefaller företaget vid det här laget ha befunnit sig i en omstruktureringsprocess sedan en längre tid.

(28) För det andra känner kommissionen inte med säkerhet till exakt när den första delen på 100 miljoner euro beviljades. Det är viktigt att denna tidpunkt identifieras eftersom det i riktlinjerna anges att medlemsstaten inom sex månader från och med beviljandet av stödet skall delge kommissionen en omstruktureringsplan, en likvidationsplan eller ett bevis på att lånet helt och hållet återbetalats.

(29) För det tredje tycks stödets varaktighet inte vara bestämt. Enligt riktlinjerna får ett sådant stöd omfatta en period på högst sex månader. Enligt anmälan verkar det dock som om stödet kan ha en varaktighet på mer än sex månader.

(30) För det fjärde är det möjligt att stödet har spridningseffekter (s.k. spillover-effekter) eftersom Bull har verksamhet i andra medlemsstater ([22]), vilket Frankrike bekräftar.

(31) För det femte tvivlar kommissionen på orsaken till likviditetsbehoven. Med tanke på att företaget redan genomgår en omstrukturering sedan några år, vilket diskuterades i avsnitt II, kan stödet snarare syfta till att finansiera den pågående omstruktureringen. Med tanke på att Bull redan fått omstruktureringsstöd under 1993-1994 skulle det nya omstruktureringsstödet strida mot principen om ”en enda gång” enligt avsnitt 3.2.3 i riktlinjerna.

V. **KOMMENTARER FRÅN FRANKRIKE**

(32) Efter det att förfarandet inletts har Frankrike gjort följande preciseringar.

([18]) Likviditetstillskottet är indelat i två delar: ett första tillskott på 100 miljoner euro som beviljades i slutet av 2001 och ett nytt tillskott på 350 miljoner euro den 14 mars 2002.

([19]) De franska myndigheterna menar att företagets självfinansieringsförmåga kan försämras mer än väntat.

([20]) Denna siffra inbegriper de 100 miljoner euro som staten betalade ut redan i slutet av 2001.

([21]) Läget per den 31 december 2001 efter det att staten betalat ut likviditetstillskottet.

([22]) Se avsnitt II.2.

(33) När det gäller stödets undantagskaraktär och företagets utdragna omstrukturering understryker de franska myndigheterna att Bull — precis som många andra marknadsaktörer — befinner sig i en ständig anpassningsprocess till följd av utvecklingen på IT-marknaden ([23]). Denna anpassningsprocess har förmått Bull att utveckla sin verksamhet på tjänstesidan, vilken anses vara mindre kapitalkrävande. Dessa anpassningsinsatser ([24]), som bland annat ingår i den strategiska planen för perioden i slutet av 2000-2001, finansierar företaget med egna medel. Förutsättningarna för att utveckla tjänsteverksamheten har dock inte varit de bästa eftersom man inte kunnat finansiera vissa produkter, vilket lett till en försämring av företagets ekonomiska ställning. De franska myndigheterna uppger att yttre faktorer, såsom det mycket svåra läget på IT-marknaden och börsraset för IT-aktier, omkullkastade Bulls strategiska plan under 2001. De understryker bland annat man flera gånger mellan maj och november skrev ner priset på avyttringen av Bulls europeiska verksamhet. Efter den strategiska planens misslyckande befann sig företaget åter i svårigheter, vilket innebar att Bull fick svårt att finna kortfristiga krediter. Det är av denna anledning som Bull i slutet av december 2001 begärde undsättningsstöd av franska staten.

(34) När det gäller den exakta tidpunkt då man beviljade det första stödbeloppet på 100 miljoner euro uppger de franska myndigheterna att det beviljades den 31 december 2001. I själva verket beviljades likviditetstillskottet på grundval av artikel 24 i lagen om ändring av finanslagen för år 2001 ([25]). Enligt förordningen av den 5 december 1870 om antagande av lagar och förordningar blev denna lag av den 28 december inte tillämplig förrän en full dag efter dess offentliggörande i Frankrikes officiella tidning, det vill säga den 31 december 2001. Beloppet på 100 miljoner euro betalades i praktiken ut till Bull den 2 januari 2002.

(35) När det gäller stödets varaktighet uppger de franska myndigheterna att efter det att det första stödbeloppet på 100 miljoner euro beviljats den 31 december 2001, beviljades ett andra stödbelopp på 150 miljoner euro den 2 maj 2002 och ett tredje stödbelopp på 200 miljoner euro den 17 juni 2002. Frankrike hävdar att stödet har betalats ut inom en period på högst sex månader räknat från beviljandet av stödet, helt i enlighet med avsnitt 3.1 i riktlinjerna.

(36) När det gäller undsättningsstödets eventuella spridningseffekter menar Frankrike att Bulls marknadsandelar är mycket små ([26]) på både tjänsteområdet och serverområdet och att företaget befinner sig långt bakom sina största konkurrenter. Frankrike konstaterar att stödets effekter på handeln inom gemenskapen och därmed på konkurrensen är minimala. Frankrike uppger vidare att en nedläggning av Bull skulle försvaga konkurrensen i Europa eftersom Bull erbjuder sina kunder valmöjligheter som i så fall skulle försvinna. Dessutom understryker Frankrike att Bull har ett erkänt rykte som specialist på heterogena och öppna system, vilket underlättar den fria konkurrensen.

(37) När det gäller orsaken till företagets likviditetsbehov och den oro som kommissionen uttryckte då den inledde förfarandet att stödet kunde syfta till att finansiera flera på varandra följande omstruktureringsplaner, har Frankrike lämnat följande detaljerade redovisning av hur likviditetstillskottet på 450 miljoner euro används:

— 134 miljoner euro har sedan den 1 januari 2002 anslagits till finansieringen av rörelseförluster. De franska myndigheterna understryker att dessa behov förväntas försvinna under andra halvåret tack vare sänkta förvaltningskostnader.

— 106 miljoner euro har använts för att återbetala kortfristiga lån. Enligt de franska myndigheterna har de flesta av Bulls banklån sagts upp utan att man kunnat få några nya.

— 91 miljoner euro har använt för att återbetala ett obligationslån.

— 37 miljoner euro har använts för att lösa in obligationer utställda i japanska yen som använts för en privat investering. Denna inlösen blev kontraktsmässigt obligatorisk på grund av att Bulls eget kapital var otillräckligt den 31 december 2001.

— 85 miljoner euro har använts för en planerad återbetalning av ett banklån som var kopplat till fordringar och där långivaren beslutade att säga upp lånet med kort varsel. Långivaren har dock hittills accepterat att förlänga lånet månadsvis. De franska myndigheterna uppger att företaget måste ha tillräckliga medel för att när som helst återbetala detta lån.

([23]) Detta gäller även andra europeiska företag som tillverkar servrar, såsom ICL, Siemens, Nixdorf, Olivetti och Philips, som tvingats lägga ner eller överlåta sin verksamhet på detta område.

([24]) Det handlar om att utveckla verksamhetsportföljen och om att minska och ställa om personalen.

([25]) Lag nr 2001-1276 av den 28 december 2001 (Republiken Frankrikes officiella tidning nr 302, 29.12.2001).

([26]) Frankrike uppger att Bulls andel av marknaden för högkapacitetsservrar i Europa uppgår till mindre än 3 procent, medan dess andel av marknaden för IT-tjänster uppgår till mindre än 2 procent.

(38) De franska myndigheterna konstaterar att det statliga tillskottet gjort det möjligt för Bull att fortsätta sin verksamhet under första halvåret 2002, då företaget hade ett negativt kassaflöde på 134 miljoner euro och på kort tid tvingades återbetala banklån och obligationer till ett belopp på 319 miljoner euro.

(39) När det gäller finansieringen av kostnaderna för omstruktureringen uppger Frankrike att kostnaden för omstruktureringsplanen under första halvåret 2002 uppgick till 55 miljoner euro, vilken finansierades genom försäljning av tillgångar: avyttring av anläggningen i Louveciennes (50 miljoner euro), avyttring av Lottomatica (11 miljoner euro), avyttring av SOFOM (5 miljoner euro), försäljning på marknaden av den första aktieposten i Steria som erhållits som ersättning för överlåtelsen av Bulls europeiska verksamhet till Steria samt överlåtelse av dotterföretagen i Skandinavien och Schweiz (29 miljoner euro). Denna utförsäljning av tillgångar gav Bull ett tillskott på 95 miljoner euro, vilket motsvarade ett överskott på 40 miljoner euro jämfört med kostnaderna för personalnedskärningsplanen det första halvåret 2002. Detta överskott kommer tillsammans med de avyttringar som beslutats av styrelsen, men som ännu inte genomförts ([27]), till ett belopp på [...] (*) att göra det möjligt att finansiera återstoden av omstruktureringsplanen.

(40) De franska myndigheterna har också inkommit med en omstruktureringsplan som kan sammanfattas enligt följande:

Undsättningsetapp – 1.1.2002-30.6.2002

— Målet för denna etapp är att nå balans i verksamheten.

— En minskning av personalen med 1 500 personer, varav 1 200 i Frankrike.

— Minskade omkostnader (från 25 procent av omsättningen 2001 till 18 procent 2002) ([28]).

— Konsolidering av Bulls positiva resultat inom området egna servrar och underhåll av dessa, minskning av det negativa resultatet inom andra områden.

— Finansiering av personalnedskärningsplanen med överskottet från Bulls försäljning av sina tillgångar. Avyttring av mark och fasta tillgångar, avyttring av aktier i Steria samt överlåtelse av reservdelshantering och motsvarande reservdelslager till IBM.

Strategi för en varaktig återhämtning – 2002-2005

— Målet för denna etapp är att samla koncernens krafter för att de tillsammans skall erbjuda sina kunder tjänster för utveckling av tillämpningar och dataförvaltning tillsammans med rådgivning när det gäller utformning av systemstrukturer och stöd till en optimering av motsvarande fysiska infrastrukturer.

— Inom området servrar skall man minska utbudet av servrar och fokusera på servrar där man använder de nya komponenterna Itanium 2 från Intel. Det rör sig framför allt om högkapacitetsservrar. Bull har för avsikt att upphöra med sin utveckling och försäljning av [...]*.

— Inom området infrastrukturtjänster är Bulls mål att öka mervärdet hos de tjänster man erbjuder. Man kommer här att främja ett litet antal tjänster där man i första hand använder Bulls egna produkter inom området systemsäkerhet och systemförvaltning, lösningar från öppna källor eller instrument från ett litet antal samarbetsparter. Man räknar med synergieffekter mellan olika arbetslag för att på så sätt öka deras produktivitet.

— Inom området tillämpningstjänster och säkerhetsprodukter är Bulls mål att återuppnå lönsamhet inom verksamheten systemintegrering genom en professionell styrning och en ökad kompetens där man utgår från de erfarenheter man redan har inom telesektorn, den offentliga sektorn och energisektorn. Bull räknar också med att utveckla sin verksamhet inom försvarssektorn tack vare det samarbete som möjliggörs av utvecklingen inom nya forskningssektorer. Bull erbjuder redan konkurrenskraftiga tjänster, bland annat på området meddelandetjänster, samtalshantering dygnet runt, mobilportaler och fakturering av telefonsamtal. Bull räknar också med att förbättra utnyttjandet av sina verktyg och sin kompetens på området säkerhet hos informationssystem. Denna kompetens erbjuds [...]*.

— Räknat i siffror är Bulls mål att år 2005 ha en verksamhet som fördelar sig mellan tjänster [...]* och produktutbud [...]*. Detta produktutbud kommer att utgöras av egna servrar, stora öppna servrar och säkerhetsprodukter.

(*) Delar av denna text har utformats så att konfidentiella uppgifter inte skall röjas. Dessa delar omges av en hakparentes och är markerade med en asterisk.

([27]) [...]*

([28]) I Bulls budget anges omkostnaderna till cirka 17,5 procent exklusive kostnaderna för personalnedskärningsplanen.

Kapitaltillskott till koncernen – 9.2002-30.6.2003

— Med de insatser som beskrivs ovan bör Bull kunna uppnå nollresultat från andra halvåret 2002 och åter uppvisa vinst från 2003. Även om Bull återfår lönsamheten kommer företaget emellertid inte att kunna betala tillbaka likviditetstillskottet med egna medel före den 17 juni 2003.

— Det är därför som Bull behöver ett kapitaltillskott. Företaget räknar med att få detta kapitaltillskott dels från en eller flera stora privata aktieägare som vill delta i en kapitalökning, dels från andra privata investerare som är intresserade av att förvärva andelar i Bull.

— Detta kapitalsökande kommer att inledas [...]*, när Bull har visat att man har förmågan att återfå sin lönsamhet.

VI. BEDÖMNING AV STÖDET

1. Frågan om det förekommer något statligt stöd

(41) Enligt artikel 87.1 i EG-fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(42) I det aktuella fallet har likviditetstillskottet beviljats av den franska staten på grundval av artikel 24 i lagen om ändring av finanslagen för år 2001. Den beviljade åtgärden består av ett återbetalningspliktigt likviditetstillskott från den franska staten, som är aktieägare i Bull. Detta tillskott gynnar ett visst företag, nämligen Bull. Detta tillskott från den franska staten är inte förenligt med principen om en privat investerare i en marknadsekonomi eftersom övriga aktieägare i Bull inte har visat någon vilja att skjuta till några medel till Bull och eftersom Bull med tanke på företagets finansiella situation inte kan uppbåda dessa medel på marknaden. Med tanke på att Bull är ett internationellt företag vars produkter handlas internationellt kan stödet snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen eftersom stödet förstärker företagets ställning genom att ge det möjlighet att klara sina normala driftskostnader. Dessutom har Bull utländska konkurrenter såsom IBM, Fujitsu och Sun.

(43) Mot ovanstående bakgrund kan man konstatera att det likviditetstillskott som den franska staten beviljat Bull utgör ett stöd enligt vad som avses i artikel 87.1 i fördraget.

2. Anmälningsplikt

(44) Enligt artikel 88.3 i fördraget skall medlemsstaterna anmäla alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut.

(45) I det aktuella fallet måste man konstatera att stödet har beviljats och betalats ut innan Frankrike har gjort en formell anmälan av detta stöd och att kommissionen inte har kunnat uttala sig om stödets förenlighet med den gemensamma marknaden. I själva verket beviljades stödet den 31 december 2001 och betalades ut den 2 januari 2002, medan den formella anmälan inte inkom till kommissionen förrän den 14 mars 2002.

(46) Kommissionen konstaterar Frankrike genom detta agerande har genomfört det aktuella stödet i strid mot sina skyldigheter enligt artikel 88.3 i fördraget.

3. Stödets förenlighet med den gemensamma marknaden

(47) De undantag som anges i artikel 87.2 i fördraget är inte tillämpliga på detta stöd eftersom det inte utgör stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter och inte syftar till att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser. Det utgör inte heller stöd som ges till näringslivet i vissa områden i Tyskland.

(48) De undantag som anges i artikel 87.3 a, b och d i fördraget är inte heller tillämpliga då stödet inte syftar till att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning, till att genomföra viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller till att främja kultur och bevara kulturarvet.

(49) Det återstår därför att undersöka om det aktuella stödet kan omfattas av det undantag som anges i artikel 87.3 c i fördraget genom att det skulle syfta till att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter förutsatt att det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

(50) Det är utifrån denna bestämmelse i fördraget som kommissionen har antagit de riktlinjer som fungerar som vägledning när den skall bedöma stöd till undsättning och omstrukturering. Stöd till undsättning är just det undantag som de franska myndigheterna åberopar.

4. **Bedömning av stödet mot bakgrund av riktlinjerna**

(51) Enligt de uppgifter som de franska myndigheterna har lämnat, och som redovisas i avsnitt II.2, skall Bull betraktas som ett företag i svårigheter i den mening som avses i riktlinjerna.

(52) Med tanke på att Bull är ett aktiebolag kan Bull i själva verket betraktas som ett företag i svårigheter enligt punkt 5 a i riktlinjerna ”när över hälften av det tecknade kapitalet har förlorats och mer än en fjärdedel av detta kapital förlorats under de senaste tolv månaderna”. I det aktuella fallet uppgår förlusterna under räkenskapsåret 2001 till 253 miljoner euro (jämfört med 243 miljoner euro under år 2000) och det tecknade kapitalet uppgick vid denna tidpunkt till 340 miljoner euro. Bulls eget kapital uppgick till - 158 miljoner euro (jämfört med 86 miljoner euro år 2000), ett belopp som understiger halva aktiekapitalet. Dessutom har mer än en fjärdedel av kapitalet förlorats under de senaste tolv månaderna.

(53) Granskningen av dessa siffror leder till slutsatsen att Bull faktiskt befinner sig i svårigheter i den mening som avses i riktlinjerna, vilket även bekräftas av de växande förlusterna och av att man blivit tvungen att sälja ut ett stort antal tillgångar.

(54) En granskning av stödet enligt avsnitt 3.1 i riktlinjerna leder till följande bedömning.

(55) I enlighet med punkt 23 a i riktlinjerna består stödet av likvida medel som är föremål för en räntesats som motsvarar den referensränta som kommissionen tillämpar. Den aktuella räntesatsen uppgår till 5,23 procent, vilket motsvarar den referensränta som gällde den dag då det första stödbeloppet beviljades, nämligen den 31 december 2001.

(56) I punkt 23 i riktlinjerna anges att stödet skall vara knutet till lån vars återbetalningstid inte överstiger tolv månader från och med den sista låneutbetalningen till företaget. I det aktuella fallet beviljades det sista stödbeloppet den 17 juni 2002, vilket innebär att stödet skall betalas tillbaka senast den 17 juni 2003. Kommissionen noterar att Frankrike uppger att Bull inte kommer att kunna betala tillbaka detta belopp med egna medel och man räknar med att genomföra ett kapitaltillskott. Kommissionen kommer senare att bekräfta detta villkor och kräver att återbetalningen skall göras snarast, och senast den 17 juni 2003.

(57) Enligt punkt 23 c i riktlinjerna skall stödet vara motiverat av allvarliga sociala problem och får inte skapa allvarliga negativa spillover-effekter i andra medlemsstater. Detta villkor gav anledning till tvivel då förfarandet inleddes eftersom Bull har verksamhet i andra medlemsstater. Frankrike har dock inkommit med tillräckliga upplysningar för att kommissionen skall kunna dra slutsatsen att stödet inte har några negativa spillover-effekter, vilket undanröjer kommissionens tvivel i detta avseende. I själva verket har Bull blygsamma marknadsandelar. Dessutom har Bull sålt ut huvuddelen av sin verksamhet utanför Frankrike, vilket begränsar stödets negativa effekter i övriga medlemsstater.

(58) Enligt punkt 23 d i riktlinjerna skall Frankrike inom sex månader från och med beviljandet av undsättningsstödet till kommissionen lämna en omstruktureringsplan, en likvidationsplan eller ett bevis på att lånet helt och hållet återbetalats och/eller att garantin inte längre gäller. När detta förfarande inleddes innebar denna punkt problem eftersom kommissionen inte kände till den exakta tidpunkten för när det första stödbeloppet beviljades. Frankrike uppger att det första stödbeloppet beviljades den 31 december 2001. Följaktligen skulle Frankrike inkomma med en omstruktureringsplan före den 30 juni 2002, vilket man lovade att göra då man inkom med sin anmälan. Något försenat, närmare bestämt sex och en halv månader efter utbetalningen av det första stödbeloppet, inkom Frankrike med denna omstruktureringsplan. Kommissionen beklagar att Frankrike inte inkom med omstruktureringsplanen inom fastställd tidsfrist, men konstaterar att Frankrike genom inlämnandet av planen ändå uppfyllt sina skyldigheter enligt riktlinjerna.

(59) I punkt 23 e i riktlinjerna anges att stödbeloppen skall begränsas till vad som är nödvändigt för att upprätthålla driften av företaget. Denna punkt gav kommissionen anledning till tvivel när förfarandet inleddes. I själva verket genomgick Bull en omstrukturering sedan flera år, vilket innebar att stödet kunde syfta till att finansiera omstruktureringen av företaget. Bull fick stöd till omstrukturering under åren 1993-1994. Av denna anledning skulle ett nytt stöd till omstrukturering hindras av den princip om ”en enda gång” som anges i avsnitt 3 i riktlinjerna. Kommissionen anser att de preciseringar som Frankrike gjorde i samband med att förfarandet inleddes är tillräckliga för att den skall kunna dra

slutsatsen att likviditetstillskottet bara används för att återbetala krediter, obligationslån och banklån samt för att finansiera rörelseförluster. För övrigt har Frankrike inkommit med uppgifter som bekräftar att omstruktureringskostnaderna, särskilt för personalnedskärningsplanen, till fullo har finansierats genom utförsäljning av tillgångar (se avsnitt V). Av denna anledning konstaterar kommissionen att stödbeloppet har använts på ett sätt som är förenligt med punkt 23 e i riktlinjerna, eftersom stödet var begränsat till vad som var nödvändigt för att upprätthålla driften av företaget under de sex månader som undsättningsstöd gavs.

(60) Kommissionen anser dock att Frankrike strikt måste respektera principen om ”en enda gång” och inte bevilja Bull något omstruktureringsstöd före den 31 december 2004. Varje kapitaltillskott till Bull måste därför ske enligt principen om en privat investerare.

(61) I punkt 24 i riktlinjerna anges att undsättningsstöd får utgå under en period på högst sex månader. Läget beträffande detta krav stod inte klart när förfarandet inleddes eftersom kommissionen varken kände till tidpunkten för när det första stödbeloppet betalades ut eller stödet totala varaktighet. De klargöranden som Frankrike gjort gör det möjligt att konstatera att det beviljade stödet uppfyller detta krav eftersom det första stödbeloppet på 100 miljoner euro beviljades den 31 december 2001 ([29]) och det sista den 17 juni 2002, vilket omfattar en period på mindre än sex månader. Följaktligen har kommissionens tvivel på denna punkt undanröjts.

(62) Enligt punkt 25 i riktlinjerna är undsättningsstöd en åtgärd som endast får vidtas i undantagsfall och som skall syfta till att upprätthålla driften under en begränsad tid, medan företagets framtidsutsikter bedöms. Läget beträffande detta krav reste frågor då förfarandet inleddes eftersom företaget sedan länge befann sig i en omstruktureringsprocess, vilket innebar att likviditetstillskottet kunde syfta till att täcka dessa omstruktureringskostnader. De upplysningar som Frankrike lämnat på denna punkt visar att undsättningsstödet gjort det möjligt för företaget att bedöma sin situation och utforma en återhämtningsplan, som började genomföras i början av 2002. Dessutom har Frankrike lämnat bevis för att likviditetstillskottet gjordes för att ge företaget likviditet, medan omstruktureringskostnaderna har finansierats genom utförsäljning av tillgångar. Kommissionens tvivel har sålunda undanröjts.

(63) Kommissionen betonar dock att något ytterligare undsättningsstöd inte kan beviljas med tanke på att det är en åtgärd som endast vidtas i undantagsfall.

VII. **SLUTSATS**

(64) Det likviditetstillskott som Frankrike beviljat Bull utgör stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget.

(65) Det stöd som Frankrike beviljat i strid mot sina skyldigheter enligt artikel 88.2 i fördraget utgör ett olagligt stöd.

(66) Det undantag som anges i artikel 87.3 i föredraget är tillämpligt eftersom likviditetstillskottet uppfyller de kriterier som anges i riktlinjerna. Kommissionen har följaktligen bedömt stödet utifrån dessa riktlinjer.

(67) Mot bakgrund av de upplysningar som de franska myndigheterna har lämnat konstaterar kommissionen att likviditetstillskottet har beviljats till ett företag i svårigheter, att stödet består av likvida medel som är föremål för räntesats som motsvarar kommissionens referensränta, att stödet är knutet till lån vars återbetalningstid inte överstiger tolv månader och att stödet inte har några negativa spillover-effekter i övriga medlemsstater.

(68) Kommissionen måste dock försäkra sig om att återbetalningsplikten uppfylls inom tolv månader efter utbetalningen av det sista stödbeloppet, det vill säga senast den 17 juni 2003. Frankrike skall därför snarast, och senast den 17 juni 2003, lämna kommissionen bevis för att Bull har återbetalat hela likviditetstillskottet med ränta.

(69) Kommissionen måste också försäkra sig om att undsättningsstödet utgör en undantagsåtgärd. Frankrike får i framtiden därför inte bevilja Bull något ytterligare undsättningsstöd.

(70) För att respektera principen om ”en enda gång” påpekar kommissionen att Frankrike inte får bevilja Bull något omstruktureringsstöd under en period på tio år från och med utbetalningen av det sista omstruktureringsstödet, det vill säga fram till den 31 december 2004.

([29]) Se avsnitt V.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det stöd som Frankrike genomfört till förmån för företaget Bull i form av ett likviditetstillskott på 450 miljoner euro är förenligt med den gemensamma marknaden enligt de villkor som anges i artikel 2.

Artikel 2

Frankrike skall snarast, och senast den 17 juni 2003, inkomma med bevis för att Bull har återbetalat likviditetstillskottet på 450 miljoner euro med ränta.

Artikel 3

Frankrike skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike.

Utfärdat i Bryssel den 13 november 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen